

Autor: Elżbieta Chojnacka

Klasa: VII

Przedmiot:
język polski

Temat: Rodzaje wypowiedzeń-powtórzenie.

Cele lekcji:

- Utrwalenie pojęć: wypowiedzenie, zdanie pojedyncze - rozwinięte, nierozwinięte, równoważnik zdania, zdanie złożone: współrzędnie, podrzędnie, wielokrotnie
- Kształcenie umiejętności rozpoznawania różnego rodzaju wypowiedzeń w tekstach literackich
- Doskonalenie umiejętności sporządzania schematów i wykresów
- Kształcenie logicznego myślenia
- Utrwalenie umiejętności określania na podstawie fragmentu utworu literackiego jego twórcy i tytułu oraz zakwalifikowanie go do odpowiedniego rodzaju i gatunku literackiego
- Wyrabianie wrażliwości dostrzegania właściwych wartości w życiu człowieka.

Metody pracy:

- Poszukująca
- Ćwiczeń praktycznych
- Praca z tekstem.

Formy pracy: indywidualna i grupowa.

Pomoce dydaktyczne:

- Teksty literackie
- Podręcznik do kl. VII
- Tablica interaktywna.

PRZEBIEG LEKCJI:

1. Wprowadzenie:

- Omówienie rodzajów wypowiedzi i przedstawienie na schemacie (wyświetlenie na tablicy interaktywnej).

2. Część zasadnicza:

- Rozdanie grupom tekstów utworów literackich z zadaniami do wykonania:
I grupa- Proszę znaleźć 3 zdania pojedyncze, podać autora, tytuł, gatunek i rodzaj literacki,
II grupa-Proszę znaleźć 3 równoważniki zdań, podać autora, tytuł, gatunek i rodzaj literacki,
III grupa-Proszę znaleźć 2 zdania współrzędnie złożone, podać autora, tytuł, gatunek i rodzaj literacki,
IV grupa-Proszę znaleźć 2 zdania podrzędnie złożone, podać autora, tytuł, gatunek i rodzaj literacki,
V grupa-Proszę znaleźć 2 zdania wielokrotnie złożone, podać autora, tytuł, gatunek i rodzaj literacki.
- Omówienie przez liderów grup wykonanych zadań. Przed przystąpieniem do omawiania należy przeczytać tekst (wyświetlony na tablicy), podać autora, tytuł, gatunek i rodzaj literacki, a następnie wypowiedzenia i je zanalizować.
I grupa - A. Mickiewicz - „Przyjaciele”-epika-bajka
„Nie masz teraz prawdziwej przyjaźni na świecie”
„Ostatni znam jej przykład w Oszmiańskim powiecie”
„Tam żył Mieszek, kum Leszka”
Ziarnko dzielili na dwoje”

Wyjaśnienie:

Zdanie pojedyncze zawiera osobową formę czasownika czyli orzeczenie, może być nierozwinięte (podmiot i orzeczenie) lub samego orzeczenia lub rozwinięte (do podmiotu i orzeczenia dodaje się określenia).

Zapisujemy w zeszycie wybrane zdanie.

II grupa - J. Kochanowski - „Na zdrowie”-liryka-fraszka

„Szlachetne zdrowie”

„Że nic nad zdrowie”

„Bo dobre mienie”

Mój dom ubogi”

Wyjaśnienie:

Równoważnik zdania to wypowiedzenie, które nie zawiera osobowej formy czasownika.

Zapisujemy w zeszycie wybrany równoważnik zdania.

III grupa-A. Mickiewicz-„Świteź-gatunek synkretyczny-ballada

„Przynoszą żagwie i płomień do gmachu

I krzyczą strasznymi głosy”

„ Niechaj nas lepiej Twój piorun wystrzela

Lub żywych ziemia pogrzebie”

Wyjaśnienie:

Zdania złożone współrzędnie dzielimy na:

- łączne
- rozłączne
- przeciwstawne
- wynikowe.

Zapisujemy w zeszycie wybrane zdanie współrzędnie złożone.

IV grupa-A. Mickiewicz-„Pan Tadeusz”- „Ważna Sędziego nauka o grzeczności”-epika-epopeja.

„ I nie przeczekam, że nasi synowie i wnuki

Mają od starych więcej książkowej nauki”.

„ Z opieki nie wypuścił, aż człowiekiem zrobił”.

Wyjaśnienie:

Zdania złożone podrzędnie dzielimy na: podmiotowe, orzecznikowe, dopełnieniowe, przydawkowe, okolicznikowe. W tekście wystąpiło zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym i okolicznikowym czasu.

Zapisujemy w zeszycie wybrane zdanie.

V grupa-S. Mrozek-„Słoń”-epika-groteska

„Czekali, żeby słoń wyrwał jakieś drzewko, ale on tkwił za ogrodzeniem bez ruchu”.

„Przez chwilę kołysał się tuż nad ziemią, ale podtrzymywany wiatrem ruszył do góry i ukazał całą swą potężną postać na tle błękitu”.

Wyjaśnienie:

Zdania wielokrotnie złożone są przeciwstawne lub łączne i mają więcej niż jedno orzeczenie.

Zapisujemy w zeszycie wybrane zdanie.

3. Podsumowanie:

Z uwagą słuchaliście czytanych tekstów, spróbujmy podsumować treści w nich zawarte.

Każdy z tekstów zawierał naukę, przesłanie dotyczące życia-była mowa o przyjaźni, wartości zdrowia, o potrzebie kultury, odpowiedzialności.

Celowo dobrałam takie teksty literackie ponieważ jesteście uczniami klasy VII i po wakacjach będziecie najstarszą klasą w szkole. Dobrze by było abyście pamiętali o tych wartościach, które nam przypomnieli sławni twórcy różnych epok: odrodzenia-Jan Kochanowski, romantyzmu-Adam Mickiewicz i literatury współczesnej-Sławomir Mrożek, abyście mogli dawać przykład młodszym kolegom i koleżankom.